

Methodologische verantwoording

Bijlage bij rapport Vertrouwen in de wetenschap 2025

Inleiding	2	
1	Enquête.....3	
1.1	Respons	3
1.2	Kenmerken van de steekproef.....	3
1.3	Respondenten met hoog of laag vertrouwen	6
1.4	Associaties bij de wetenschap	8
2	Analyse	10
2.1	Beschrijvende statistieken.....	10
2.2	Hiërarchisch regressiemodel vertrouwen.....	10
2.3	Gemeentes	14
2.4	Hiërarchische regressiemodellen aspecten en thema's	17
2.5	Samenhang vertrouwen in de wetenschap en aspecten	23
2.6	Samenhang vertrouwen in de wetenschap en maatschappelijke kwesties	23
2.7	Maatschappelijke kwesties per politieke partij	25
3	Vragenlijst.....	28

Inleiding

Deze methodologische verantwoording hoort bij het rapport Vertrouwen in de wetenschap – enquête 2025. Dit onderzoek is het vijfde in een reeks onderzoeken van het Rathenau Instituut naar het vertrouwen in de wetenschap binnen de Nederlandse maatschappij. Eerdere onderzoeken vonden plaats in 2012, 2015, 2018 en 2021.

In elke editie van het onderzoek is een deel van de vragenlijst telkens hetzelfde, zodat we vergelijkingen door de tijd kunnen maken. Dit geldt bijvoorbeeld voor de vraag “Kunt u aangeven in hoeverre u vertrouwen heeft in onderstaande instituties?” voor elk van de instituties opgenomen in figuur 1 van het hoofdrapport.

Een deel van de vragenlijst is ook telkens nieuw, waardoor we nader kunnen ingaan op de actualiteit. In deze editie hebben we onder meer gevraagd naar aspecten van de wetenschap en onderzoeksthema's en naar kwesties die het maatschappelijk belang raken. Ook hebben we een aantal open vragen opgenomen over wat vertrouwen doet veranderen en over gebruik van sociale media en misinformatie-narratieven die spelen op sociale media. De resultaten van de open vragen en de vragen over misinformatie op sociale media worden zullen de grondslag vormen voor een aantal toekomstige publicaties.

1 Enquête

De enquête is uitgezet via Kieskompas. Het panel is samengesteld uit het Groot Burgerpanel van Kieskompas. Dat is een opt-in non-probability panel. Dat wil zeggen, een panel waar mensen zich vrijwillig voor aanmelden en die niet per sé willekeurig is. Daar uit is een gestratificeerde willekeurige steekproef getrokken op basis van regio, opleiding, geslacht, leeftijd en migratieachtergrond. Daarbij volgt Kieskompas het populatiekader zoals vastgelegd in de Gouden Standaard van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In totaal zijn zo'n 25.000 panelleden benaderd voor het invullen van de enquête, waarbij groepen waarvan bekend is dat ze minder geneigd zijn deel te nemen aan onderzoek extra vaak benaderd zijn.

De enquête bestond uit een aantal standaardvragen van Kieskompas over persoonskenmerken, en de vragen van het Rathenau Instituut over institutioneel vertrouwen. De gehele vragenlijst is te vinden in bijlage 2. De vragenlijst is ingevuld tussen 8 januari en 20 januari 2025.

1.1 Respons

In totaal hebben 8387 mensen de vragenlijst ingevuld. Van 17 respondenten zijn de antwoorden niet meegenomen in het eindresultaat omdat er inconsistenties in hun antwoorden zaten. Dit heeft geen invloed gehad op de resultaten. De responstijd varieerde van iets meer dan 3 minuten tot bijna 11 dagen, waarbij mensen de vragenlijst tussentijds konden opslaan en op een later tijdstip verder konden gaan. Door deze uitschieters was de gemiddelde invultijd 4,1 uur, maar de mediaan ligt bij 13,5 minuten.

1.2 Kenmerken van de steekproef

Van tevoren is geprobeerd een zo representatief mogelijke steekproef te maken van de Nederlandse bevolking door gestratificeerd een steekproef te trekken volgens de Gouden Standaard van het CBS. In hoeverre de steekproef ook daadwerkelijk een weerspiegeling is van het populatiekader hangt af van welke individuen uiteindelijk besluiten wel of niet de enquête in te vullen.

Nadat respondenten de enquête hebben ingevuld zijn de resultaten nagewogen naar dezelfde bevolkingskarakteristieken (geslacht, leeftijd, opleiding, migratieachtergrond, en Nielsen-regio) als de initiële sampling, en daarnaast ook naar stemgedrag. De weegfactoren zijn hierbij wederom uit de Gouden Standaard van het CBS afgeleid. De hoogst toegekende weegfactor is 7,96. Dat betekent dat de antwoorden van deze respondenten ongeveer 8 keer meetellen in het totaal. Hoge weegfactoren zijn met

name toegekend aan jonge, laagopgeleide vrouwen met een migratie-achtergrond uit het westen en zuiden van het land. Deze groep respondenten heeft veel minder vaak dan gemiddeld de vragenlijst ingevuld. De laagst toegekende weegfactor is 0,12, toegekend met name aan hoogopgeleide Randstedelingen die GroenLinks-PvdA hebben gestemd. Deze groep mensen heeft bovengemiddeld vaak meegedaan aan het onderzoek.

Tabel 5 geeft de kenmerken van de steekproef weer met en zonder naweging.

Tabel 1 Kenmerken steekproef - gewogen en ongewogen

Variabelen	Ongewogen		Gewogen	
<i>Geslacht</i>	<i>Frequentie</i>	<i>Percentage</i>	<i>Frequentie</i>	<i>Percentage</i>
Man	4437	52,9	4194	50,0
Vrouw	3950	47,1	4190	50,0
<i>Leeftijd</i>				
18-34 jaar	1963	23,4	2218	26,5
35-44 jaar	1327	15,8	1154	13,8
45-54 jaar	1521	18,1	1437	17,1
55-64 jaar	1496	17,8	1480	17,7
65 jaar en ouder	2080	24,8	2095	25,0
<i>Opleiding*</i>				
Laagopgeleid	1434	17,1	1990	23,7
Middelbaar opgeleid	3463	41,3	3601	43,0
Hoogopgeleid	3490	41,6	2793	33,3
<i>Migratieachtergrond</i>				
NL	6728	80,2	6283	74,9
EU	748	8,9	785	9,4
Buiten EU	911	10,9	1315	15,7

<i>Regio</i>				
Amsterdam, Rotterdam, Den Haag + randgemeenten	1284	15,3	875	10,4
Zuid-Holland, Noord- Holland en Utrecht	2482	29,6	2802	33,4
Groningen, Friesland en Drenthe	962	11,5	893	10,6
Overijssel, Gelderland en Flevoland	1798	21,4	1813	21,6
Zeeland, Noord-Brabant en Limburg	1859	22,2	2002	23,9
<i>Stemgedrag</i>				
PVV	1293	15,4	1524	18,2
GroenLinks-PvdA	1953	23,3	1070	12,8
VVD	924	11,0	1011	12,1
NSC	851	10,1	821	9,8
D66	617	7,4	404	4,8
BBB	288	3,4	306	3,7
CDA	252	3,0	223	2,7
SP	304	3,6	213	2,5
Forum voor Democratie	154	1,8	149	1,8
Partij voor de Dieren	356	4,2	155	1,8
SGP	147	1,8	140	1,7
DENK	50	0,6	116	1,4
ChristenUnie	168	2,0	137	1,6
Volt	268	3,2	117	1,4
JA21	57	0,7	46	0,5
Anders	216	2,6	128	1,5
Blanco & Niet-stemmers	488	5,8	1823	21,7

* Respondenten konden hun opleidingsniveau aangeven aan de hand van 10 categorieën waaruit zij in de enquête konden kiezen. Deze zijn teruggebracht naar de 3 categorieën in de tabel, namelijk laag, middelbaar, en hoog. Opleidingsniveau 'laag' is opgebouwd uit de opties: 'geen onderwijs' (4 respondenten), 'basisonderwijs', (63 respondenten), 'praktijkonderwijs/voortgezet speciaal onderwijs' (75

respondenten), 'MBO 1 / LBO / VBO / VMBO (kader- en beroepsgerichte leerweg)' (498 respondenten), of 'MAVO / VMBO (theoretisch en gemengde leerweg) / (M)ULO / eerste drie jaar HAVO/VWO' (794 respondenten). De categorie 'middelbaar' is opgebouwd uit de opties: 'MBO 2, 3, 4 / MBO vóór 1998' (1094 respondenten), 'HAVO / VWO / HBS / MMS' (766 respondenten), en 'HBO of universitair propedeuse' (1603 respondenten). De categorie 'hoog' is opgebouwd uit de antwoordopties: 'HBO of universitair bachelor / kandidaats' (1298) en 'HBO of universitair master / doctoraal / postdoctoraal' (2192 respondenten). Aantallen respondenten zijn ongewogen aantallen.

Belangrijk is dat, in tegenstelling tot voorgaande edities van dit onderzoek, de steekproef niet op sociale klasse en niet op gezinsgrootte gewogen is. Daarentegen is er in deze editie wel op migratieachtergrond gewogen. Er bestaan daardoor wat verschillen tussen de gewogen steekproeven van deze editie en de vorige editie uit 2021. Deels komt dat omdat de bevolkingssamenstelling iets veranderd is sinds 2021. Voornamelijk komt het echter doordat beide steekproeven iets afwijken van het populatiekader, omdat er nooit helemaal exact gewogen kan worden, en dat kunnen ze net in precies de andere richting doen ten opzichte van elkaar, waardoor de verschillen wat groter kunnen lijken. De maximale afwijking is echter beperkt tot 6%. Die afwijking zit in drie groepen: de groep 1-persoonshuishoudens is 6% groter in 2025 dan in 2021, de groep hoger opgeleiden is 6% kleiner in 2025 dan in 2021, en de groep sociale klasse A (hoog) is 6% groter in 2025 dan in 2021. Andere gewogen afwijkingen vallen tussen de 0% en 4%.

1.3 Respondenten met hoog of laag vertrouwen

Tabel 2 Kenmerken steekproef - respondenten met hoog (6 of hoger) en laag (5 of lager) vertrouwen in de wetenschap

Variabelen	Steekproef	Mensen met hoog (6 of hoger) vertrouwen in de wetenschap	Mensen met laag (5 of lager) vertrouwen in de wetenschap
<i>Geslacht</i>	<i>Frequentie (gewogen)</i>	<i>Frequentie (gewogen)</i>	<i>Frequentie (gewogen)</i>
Man	4194	3578	588
Vrouw	4190	3520	623
<i>Leeftijd</i>			
18-34 jaar	2218	1993	200
35-44 jaar	1154	998	150

45-54 jaar	1437	1190	235
55-64 jaar	1480	1175	298
65 jaar en ouder	2095	1743	329
<i>Opleiding*</i>			
Laagopgeleid	1990	1475	485
Middelbaar opgeleid	3601	3072	500
Hoogopgeleid	2793	2551	226
<i>Migratieachtergrond</i>			
NL	6283	5309	922
EU	785	683	93
Buiten EU	1315	1105	196
<i>Regio</i>			
Amsterdam, Rotterdam, Den Haag + randgemeenten	875	759	100
Zuid-Holland, Noord- Holland en Utrecht	2802	2401	381
Groningen, Friesland en Drenthe	893	739	147
Overijssel, Gelderland en Flevoland	1813	1537	257
Zeeland, Noord-Brabant en Limburg	2002	1663	326
<i>Stemgedrag</i>			
PVV	1524	1078	425
GroenLinks-PvdA	1070	1045	16
VVD	1011	963	45
NSC	821	733	86
D66	404	400	3

BBB	306	219	83
CDA	223	210	10
SP	213	184	28
Forum voor Democratie	149	38	110
Partij voor de Dieren	155	150	5
SGP	140	102	36
DENK	116	105	11
ChristenUnie	137	129	6
Volt	117	115	1
JA21	46	37	7
Anders	128	110	18
Blanco & Niet-stemmers	1823	1478	321

1.4 Associaties bij de wetenschap

In de vragenlijst mochten mensen tot 5 associaties bij de wetenschap noteren. Tabel 7 geeft een overzicht van de top 25 meest genoemde associaties en de bijbehorende frequenties (hoe vaak de betreffende associatie in totaal genoemd is), voor drie groepen: de totale steekproef, de groep mensen met hoog vertrouwen (6 of hoger) en de groep mensen met laag vertrouwen (5 of lager). Deze laatste aantallen zijn lager dan bij de associaties in de gehele steekproef en binnen de groep mensen met hoog vertrouwen omdat de groep mensen met laag vertrouwen aanzienlijk kleiner is (ongeveer 15% van de gehele steekproef).

Tabel 3 Top 25 meest genoemde associaties in de totale steekproef en in de groep mensen met hoog en laag vertrouwen

Rang	Gehele steekproef		Mensen met hoog vertrouwen in de wetenschap (6 of hoger)		Mensen met laag vertrouwen in de wetenschap (5 of lager)	
	Associatie	Frequentie	Associatie	Frequentie	Associatie	Frequentie
1	Onderzoek	4088	Onderzoek	3596	Onderzoek	248
2	Kennis	1093	Kennis	1016	Geld	81

3	Feiten	1045	Feiten	941	Medisch	66
4	Innovatie	1037	Vooruitgang	819	Biased	64
5	Vooruitgang	972	Innovatie	672	Invloed financier	57
6	Universiteit	778	Universiteiten	633	Niet-onafhankelijk	49
7	Objectief	713	Ontwikkeling	447	Politiek	48
8	Medisch	584	Objectief	437	Feiten	42
9	Geneeskunde	588	Betrouwbaar	365	Kennis	41
10	Bewijs	528	Onafhankelijk	345	Vooruitgang	40
11	Ontwikkeling	501	Waarheid	306	Beïnvloedbaar	40
12	Technologie	487	Medisch	302	Onbetrouwbaar	32
13	Betrouwbaar	407	Nieuw	289	Klimaat	31
14	Onafhankelijk	376	Technologie	286	Universiteiten	29
15	Peer reviewed	309	Bewijs	286	Bedrijven	28
16	Belangrijk	297	Onderbouwing	283	Technologie	27
17	Toekomst	296	Wetenschap	276	Innovatie	27
18	Testen	270	Belangrijk	275	Ontwikkeling	21
19	Nieuw	242	Toekomst	260	Onafhankelijk	21
20	Controleer-baar	247	Gedegen	185	Gestuurd	21
21	Interesse	234	Peer-reviewed	182	Corruptie	20
22	Oplossingen	224	Gezondheid	152	Theoretisch	19
23	Wetenschap	229	Onderwijs	147	Commercieel	18
24	Waarheid	228	Klimaat	138	Subjectief	17
25	Gedegen	209	Verbetering	121	Objectief	17

2 Analyse

Om de resultaten die in dit rapport vermeld staan te verkrijgen zijn analyses uitgevoerd op de (gewogen) verzamelde data. Dit zijn onder andere beschrijvende statistieken, zoals frequenties, gemiddeldes of percentages. We hebben echter ook regressieanalyses uitgevoerd om te achterhalen welke persoonskenmerken een onafhankelijk effect hebben op vertrouwen en mogelijke confounders (verstorende factoren) zoveel mogelijk uit de resultaten te verwijderen.

2.1 Beschrijvende statistieken

De meeste resultaten in dit rapport bestaan uit simpele beschrijvende statistieken, zoals gemiddeldes. Daarbij moet worden opgemerkt dat de antwoorden veelal niet normaal verdeeld zijn. Dat wil zeggen, de verdelingen van de antwoorden van veel vragen volgen geen normaalverdeling¹. We hebben toch gekozen om gemiddeldes te rapporteren, in plaats van bijvoorbeeld de mediaan. Dit hebben we gedaan om een aantal redenen. Ten eerste, om consistent te blijven ten opzichte van voorgaande rapporten. Ten tweede, om het rapport toegankelijk te houden voor een breed publiek. Ten derde, omdat de meeste resultaten bestaan uit een schaal met maar relatief weinig antwoorden (bijvoorbeeld een schaal van 1 tot 10). Dat betekent dat de mediaan geen waarden tussen de antwoord categorieën weer kan geven, bijvoorbeeld geen 7,5, en dus niet per sé een accuratere centrummaat is dan het gemiddelde. Bovendien wijken de mediaan en het gemiddelde nooit meer dan één punt op de antwoordschaal af; voor vertrouwen in de wetenschap is het gemiddelde bijvoorbeeld 7,53 en de mediaan 8.

2.2 Hiërarchisch regressiemodel vertrouwen

Voor vertrouwen in de wetenschap hebben we een hiërarchisch lineair regressiemodel opgesteld waarin we de sterkte van het evenredige verband tussen vertrouwen in de wetenschap en een aantal persoonskenmerken en gedragsvariabelen hebben bepaald. Dit hebben we gedaan in de statistische software SPSS Statistics. In totaal hebben we 16 variabelen aan dit model toegevoegd.

Deze variabelen zijn niet in blokken maar één voor één aan het model toegevoegd, waarbij telkens een significantietoets uitgevoerd is om te bepalen of de regressiecoëfficiënt significant verschilt van nul en of de verandering in verklaarde variantie van het model significant is. In het rapport bespreken we alleen statistisch significante effecten. De resultaten van de laatste stap van het hiërarchische model, dus waar alle variabelen in zijn toegevoegd, is weergegeven in tabel 8. Dit zijn de

1 De normaalverdeling is een specifieke curve waarbij de data symmetrisch rondom het gemiddelde verdeeld is en steeds zeldzamer wordt richting de extreme waarden (heel hoog of laag).

resultaten die we in het rapport beschrijven. In tabel 9 is een samenvatting van het hiërarchische regressieproces weergegeven, waarbij variabelen 1 t/m 16 telkens één voor één aan het model toegevoegd zijn en waarbij de statistieken voor het totale model weergegeven zijn voor elke stap.

Deze analyse is van belang omdat zo mogelijke confounders opgespoord kunnen worden, wat op basis van correlatieanalyse alleen niet mogelijk is. Zo is bijvoorbeeld de vraag hoe religieus iemand is vrij sterk gecorreleerd met vertrouwen. Toch is deze variabele in het regressiemodel niet statistisch significant. Dat komt omdat religie ook samenhangt met effecten als leeftijd en politieke voorkeur, die in dit geval wel voor een statistisch significant effect zorgen.

Er is ook een variabele over misinformatie op sociale media toegevoegd aan het model. Deze is niet besproken in het rapport, ondanks dat deze wel statistisch significant is. In een toekomstige publicatie gaan we nader in op dit verband. We hebben er toch voor gekozen om de variabele in het model te behouden, om confounding met deze variabele te voorkomen en zo zuiver mogelijke schattingen van de andere effectsterktes te kunnen rapporteren.

Tabel 4 Resultaten regressiemodel vertrouwen in de wetenschap

Varia- bele	Vraag	B	Std. Error	Beta	Sig.	95% conf. Int. B laag	95% conf. Int. B hoog
	Constante	4,887	0,181		<,001	4,532	5,241
1	Geslacht	-0,155	0,038	-0,040	<,001	-0,228	-0,081
2	Migratieachtergrond: 2 categorieën ²	-	-	-	0,255	-	-
3	Leeftijd: 5 categorieën ³	-0,093	0,014	-0,075	<,001	-0,12	-0,067
4	Opleiding: 3 categoriën ⁴	0,192	0,028	0,074	<,001	0,137	0,247
5	Hoe religieus bent u? ⁵	-	-	-	0,593	-	-
6	In welke mate beschouwt u zichzelf als een spiritueel persoon? ⁶	-0,071	0,008	-0,101	<,001	-0,086	-0,056

2 Niet (0) of wel (1).

3 18-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65+.

4 Laag, middelbaar, hoog.

5 Op een schaal van 1 tot 10.

6 Op een schaal van 1 tot 10.

7	Waar zou u zichzelf plaatsen op een schaal van links (1) naar rechts (10)?	-0,073	0,010	-0,087	<,001	-0,092	-0,055
8	Waar zou u zichzelf plaatsen op een schaal van conservatief (1) naar progressief (10)?	0,123	0,010	0,136	<,001	0,103	0,143
9	De volgende vragen gaan over de manieren waarop u in aanraking komt met wetenschap of resultaten uit wetenschappelijk onderzoek. Hoe vaak leest u in de krant berichten over wetenschap? ⁷	0,155	0,024	0,069	<,001	0,107	0,203
10	Hoe vaak luistert of kijkt u naar programma's over wetenschap? (Bijvoorbeeld "universiteit van Nederland", "Focus", en/of internationale programma's zoals discovery science, en podcasts zoals "wetenschap vandaag" en "onbehaarde apen"). ⁸	0,15	0,024	0,067	<,001	0,103	0,196
11	Hoe vaak leest u populair wetenschappelijke tijdschriften (zoals Kijk, Quest, National Geographic of Geschiedenis Magazine)? ⁹	0,094	0,024	0,040	<,001	0,046	0,141
12	Hoe vaak leest u op sociale media (zoals Facebook, Whatsapp, X [voorheen Twitter], YouTube, Instagram, LinkedIn, Tiktok) berichten over wetenschap? ¹⁰	-	-	-	0,146	-	-
13	Hoeveel tijd besteedt u ongeveer per dag op sociale media (bijv. Facebook, Whatsapp, X (voorheen Twitter), YouTube, Instagram, LinkedIn, TikTok)? ¹¹	-	-	-	0,516	-	-

7 Nooit, zelden, geregeld, zeer vaak.

8 Nooit, zelden, geregeld, zeer vaak.

9 Nooit, zelden, geregeld, zeer vaak.

10 Nooit, zelden, geregeld, zeer vaak.

11 Minder dan 30 minuten per dag, 30-60 minuten per dag, 1-2 uur per dag, 2-3 uur per dag, 3-5 uur per dag, meer dan 5 uur per dag.

14	Hoe vaak spreekt u met familie of vrienden over wetenschap? ¹²	0,137	0,031	0,050	<,001	0,076	0,198
15	Hoeveel mensen in uw naaste familie en vriendenkring hebben aan een universiteit of hogeschool gestudeerd? ¹³	-	-	-	0,315	-	-
16	Score misinformatie op sociale media ¹⁴	0,569	0,018	0,339	<,001	0,534	0,605

Notitie: B is de regressiecoëfficiënt, Std. Error is de standaardfout, beta is de genormaliseerde regressiecoëfficiënt, Sig. is de significantie van de regressiecoëfficiënt, 95% Conf. Int. is het 95% betrouwbaarheidsinterval (laag en hoog geven de onder- en bovengrens van het betrouwbaarheidsinterval aan).

Tabel 5 Samenvatting hiërarchisch regressiemodel voor vertrouwen in de wetenschap

Model	Adj. R Square	R square change	Std. Error of estimate	F change	Sig. F change
1	0,001	0,001	1,91537	9,181	0,002
2	0,001	0	1,91537	1,041	0,308
3	0,028	0,027	1,88968	213,296	<,001
4	0,068	0,041	1,84965	340,345	<,001
5	0,092	0,024	1,8262	201,364	<,001
6	0,103	0,012	1,81451	101,263	<,001
7	0,165	0,061	1,75144	569,34	<,001
8	0,193	0,029	1,72111	276,682	<,001
9	0,218	0,024	1,69485	242,985	<,001
10	0,225	0,007	1,68697	73,601	<,001
11	0,227	0,002	1,68503	18,78	<,001
12	0,227	0	1,6849	2,246	0,134
13	0,227	0	1,68493	0,701	0,403
14	0,229	0,003	1,68221	26,108	<,001

12 Nooit, zelden, geregeld, zeer vaak.

13 (Bijna) niemand, de minderheid, ongeveer de helft, de meerderheid, (bijna) iedereen.

14 Score waarbij iemand 0, 1, 2, 3 of 4 van de misinformatie stellingen onjuist als 'waar' aangeeft.

15	0,229	0	1,68231	0,041	0,839
16	0,318	0,089	1,58254	1008,16	<,001

Notitie: Adj. R Square is de aangepaste R-kwadraat, R square change is de verandering in de aangepaste R-kwadraat maat, Std. Error estimate is de standaardfout van de modelschatting, F change is de verandering in de F-statistiek, en Sig. F change is de significantie van die verandering. Elk model is opgebouwd uit de variabelen uit tabel 8 met nummers 1 tot en met het modelnummer. Dat wil zeggen, model 1 bestaat uit variabele 1, model 2 uit variabele 1 en 2, enzovoort.

2.3 Gemeentes

Tabel 6 Gemeentes met een statistisch significant verschil in gemiddeld vertrouwen in de wetenschap t.o.v. het landelijk gemiddelde

Gemeente	Aantal respondenten (gewogen)	Gemiddelde vertrouwen in de wetenschap	p-waarde*
Amsterdam	285	8,01	0,000
Utrecht	259	8,30	0,000
Groningen	177	7,97	0,003
Nijmegen	114	7,89	0,029
Eindhoven	107	8,17	0,000
Tilburg	96	7,98	0,003
Alkmaar	91	6,80	0,007
Apeldoorn	90	6,84	0,009
Ede	85	6,95	0,010
Sittard-Geleen	74	6,75	0,003
Hilversum	62	6,72	0,001
Soest	55	6,96	0,039
Bergen op Zoom	52	5,85	0,000

Maastricht	51	7,99	0,031
Emmen	49	6,79	0,007
Roermond	43	6,35	0,005
Hoorn	41	8,18	0,008
Dronten	38	6,73	0,034
Hengelo	38	8,25	0,007
Houten	36	8,29	0,002
Middelburg	34	6,58	0,004
Waadhoeke	34	6,91	0,022
Woerden	33	8,57	0,000
Vlissingen	29	8,12	0,009
Hardenberg	28	6,62	0,027
Katwijk	27	6,57	0,018
Leiderdorp	25	8,79	0,000
Capelle aan den IJssel	24	8,33	0,007
Leidschendam-Voorburg	24	8,19	0,007
Gooise Meren	24	8,07	0,048
Land van Cuijk	23	8,68	0,000
Bodegraven-Reeuwijk	22	8,49	0,000
Maassluis	22	8,28	0,012
Edam-Volendam	21	8,20	0,012
Stadskanaal	20	6,59	0,046
Opsterland	19	5,14	0,005
Molenlanden	19	6,02	0,006
Oldambt	19	8,44	0,001
Wijchen	19	8,19	0,006
Boxtel	18	6,20	0,019
Zevenaar	18	6,74	0,050
Sluis	18	6,99	0,025

Westland	17	5,64	0,006
Veendam	17	8,47	0,003
Heeze-Leende	17	8,46	0,000
Kapelle	15	6,80	0,032
Roerdalen	14	5,37	0,014
IJsselstein	14	8,11	0,047
Eersel	14	7,96	0,000
Gennep	13	8,98	0,000
Bloemendaal	13	8,85	0,005
Valkenburg aan de Geul	12	8,12	0,000
Laren	12	8,11	0,001
Laarbeek	11	8,91	0,001
Vught	11	8,53	0,000
Druten	10	8,71	0,011
Hendrik-Ido-Ambacht	10	6,42	0,001
Oisterwijk	9	9,31	0,000
Eemnes	9	7,89	0,025
Oirschot	8	9,32	0,004
Wijk bij Duurstede	8	8,80	0,000
Waddinxveen	8	8,77	0,000
Zwartewaterland	7	5,29	0,000
Zandvoort	7	9,33	0,000
Sliedrecht	7	8,94	0,000
Drechterland	6	8,87	0,008
Borne	6	8,54	0,026
Dalfsen	5	8,67	0,008
Olst-Wijhe	5	8,22	0,008
Boekel	4	9,41	0,000
Oudewater	4	8,90	0,000

6	-0,078	-0,101	-0,034	-0,043	-0,018	-0,027	<,001	<,001
7	-0,108	-0,119	-0,052	-0,059	-0,033	-0,04	<,001	<,001
8	0,089	0,087	0,028	0,028	0,048	0,049	<,001	<,001
9	0,065	0,043	0,044	0,023	0,092	0,073	<,001	<,001
10	0,061	0,052	0,04	0,032	0,087	0,082	<,001	<,001
11	0,035	-	0,015	-	0,063	-	0,001	0,436
12	-	-	-	-	-	-	0,785	0,555
13	-	-	-	-	-	-	0,946	0,344
14	-	0,035	-	0,014	-	0,079	0,237	0,005
15	-	-	-	-	-	-	0,575	0,594
16	0,329	0,304	0,242	0,232	0,277	0,269	<,001	<,001

Model 1: de wetenschap als kennisinstituut. Aangepaste R-kwadraat: 0,229. Standaardfout van de schatting: 0,789. Model 2: de wetenschappelijke methode. Aangepaste R-kwadraat: 0,244. Standaardfout van de schatting: 0,820.

Tabel 8 Overzicht van de uitkomsten van regressiemodellen vertrouwen in 1) de conclusies die wetenschappers trekken op basis van wetenschappelijk onderzoek en 2) de conclusies die anderen trekken op basis van wetenschappelijk onderzoek

Variabele	Gestandardiseerde regressie-coëfficiënt β		95% betrouwbaarheidsinterval - ondergrens		95% betrouwbaarheidsinterval - bovengrens		Significantie	
	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2
Constante			2,988	1,965	3,354	2,372	<,001	<,001
1	-	0,037	-	0,03	-	0,114	0,467	<,001
2	-	-	-	-	-	-	0,219	0,227
3	-0,042	0,072	-0,039	0,03	-0,011	0,06	<,001	<,001
4	-	-0,078	-	-0,133	-	-0,07	0,473	<,001
5	-	0,068	-	0,016	-	0,033	0,584	<,001
6	-0,093	-0,095	-0,039	-0,042	-0,023	-0,025	<,001	<,001
7	-0,109	-0,084	-0,053	-0,046	-0,034	-0,025	<,001	<,001
8	0,095	0,094	0,03	0,031	0,051	0,054	<,001	<,001

9	0,063	0,106	0,042	0,092	0,092	0,146	<,001	<,001
10	0,048	-	0,027	-	0,075	-	<,001	0,48
11	0,031	-	0,01	-	0,059	-	0,005	0,721
12	-	-	-	-	-	-	0,236	0,96
13	-	-0,049	-	-0,049	-	-0,014	0,471	<,001
14	-	-0,033	-	-0,102	-	-0,033	0,591	<,001
15	-	0,218	-	-0,046	-	-0,007	0,193	0,008
16	0,306	0,218	0,227	0,163	0,263	0,203	<,001	<,001

Model 1: de conclusies die wetenschappers trekken op basis van wetenschappelijk onderzoek. Aangepaste R-kwadraat: 0,209. Standaardfout van de schatting: 0,812. Model 2: de conclusies die anderen trekken op basis van wetenschappelijk onderzoek. Aangepaste R-kwadraat: 0,124. Standaardfout van de schatting: 0,900.

Tabel 9 Overzicht van de uitkomsten van regressiemodellen vertrouwen in 1) hoe politici wetenschappelijke uitkomsten gebruiken voor beleid en 2) vertrouwen in wetenschappers.

Variabele	Gestandaardiseerde regressie-coëfficiënt β		95% betrouwbaarheidsinterval - ondergrens		95% betrouwbaarheidsinterval - bovengrens		Significantie	
	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2
Constante			1,656	2,89	2,063	3,231	<,001	<,001
1	0,066	-	0,081	-	0,165	-	<,001	0,337
2	-	-	-	-	-	-	0,262	0,179
3	-0,027	-	-0,032	-	-0,001	-	0,036	0,704
4	-0,074	-	-0,124	-	-0,061	-	<,001	0,941
5	0,086	-0,03	0,021	-0,017	0,038	-0,002	<,001	0,013
6	-0,091	-0,047	-0,04	-0,022	-0,022	-0,007	<,001	<,001
7	-	-0,07	-	-0,034	-	-0,017	0,89	<,001
8	0,067	0,111	0,018	0,034	0,041	0,053	<,001	<,001
9	0,054	0,051	0,032	0,027	0,087	0,072	<,001	<,001
10	-	0,065	-	0,041	-	0,086	0,223	<,001
11	0,027	0,042	0,003	0,02	0,058	0,065	0,028	<,001

12	-	-	-		-	-	0,544	0,748
13	-0,031	-0,03	-0,039	-0,033	-0,004	-0,004	0,018	0,014
14	-0,027	-	-0,071	-	-0,001	-	0,042	0,525
15	-	-	-	-	-	-	0,765	0,35
16	0,191	0,282	0,136	0,189	0,176	0,222	<,001	<,001

Model 1: vertrouwen in hoe politici wetenschappelijke bevindingen gebruiken voor beleid. Aangepaste R-kwadraat: 0,065. Standaardfout van de schatting: 0,898. Model 2: vertrouwen in wetenschappers.

Aangepaste R-kwadraat: 0,179. Standaardfout van de schatting: 0,751.

Tabel 10 Overzicht van de uitkomsten van regressiemodellen vertrouwen in 1) onderzoek naar klimaatverandering en 2) onderzoek naar vaccinaties.

Variabele	Gestandaardiseerde regressie-coëfficiënt β		95% betrouwbaarheidsinterval - ondergrens		95% betrouwbaarheidsinterval - bovengrens		Significantie	
	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2
Constante			2,084	2,185	2,536	2,623	<,001	<,001
1	-	-	-	-	-	-	0,817	0,063
2	-	-	-	-	-	-	0,747	0,066
3	-0,051	-0,021	-0,06	-0,034	-0,026	0	<,001	0,045
4	0,062	-	0,075	-	0,145	-	<,001	0,309
5	0,042	0,051	0,011	0,014	0,03	0,033	<,001	<,001
6	-0,061	-0,19	-0,039	-0,096	-0,02	-0,078	<,001	<,001
7	-0,274	-0,12	-0,17	-0,077	-0,146	-0,054	<,001	<,001
8	0,157	0,084	0,085	0,037	0,11	0,062	<,001	<,001
9	0,039	0,085	0,03	0,094	0,09	0,153	<,001	<,001
10	-	-	-	-	-	-	0,227	0,191
11	-	-	-	-	-	-	0,538	0,491
12	-	-0,031	-	-0,066	-	-0,014	0,832	0,003
13	-0,028	-	-0,047	-	-0,008	-	0,006	0,217
14	0,021	0,03	0,002	0,016	0,079	0,09	0,04	0,005
15	-	0,024	-	0,003	-	0,045	0,971	0,025

16	0,353	0,446	0,385	0,465	0,43	0,508	<,001	<,001
----	-------	-------	-------	-------	------	-------	-------	-------

Model 1: vertrouwen in onderzoek naar klimaatverandering. Aangepaste R-kwadraat: 0,420. Standaardfout van de schatting: 1,003. Model 2: vertrouwen in onderzoek naar vaccinaties. Aangepaste R-kwadraat: 0,385. Standaardfout van de schatting: 0,974.

Tabel 11 Overzicht van de uitkomsten van regressiemodellen vertrouwen in 1) onderzoek naar gezondheid en 2) onderzoek naar AI.

Variabele	Gestandardiseerde regressie-coëfficiënt β		95% betrouwbaarheidsinterval - ondergrens		95% betrouwbaarheidsinterval - bovengrens		Significantie	
	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2
Constante	2,985	1,489	2,788	1,241	3,183	1,737	<,001	<,001
1	-	-0,026	-	-0,112	-	-0,01	0,054	0,019
2	-0,033	-	-0,121	-	-0,029	-	0,001	0,741
3	-	-0,052	-	-0,058	-	-0,021	0,672	<,001
4	0,041	0,073	0,024	0,075	0,086	0,151	<,001	<,001
5	0,074	-	0,019	-	0,036	-	<,001	0,284
6	-0,18	-0,051	-0,075	-0,032	-0,058	-0,011	<,001	<,001
7	-0,078	0,043	-0,045	0,009	-0,024	0,035	<,001	0,001
8	0,062	0,085	0,018	0,032	0,04	0,06	<,001	<,001
9	0,072	0,074	0,057	0,067	0,11	0,133	<,001	<,001
10	-	0,048	-	0,032	-	0,097	0,159	<,001
11	0,023	-	0,002	-	0,055	-	0,036	0,478
12	-	0,074	-	0,059	-	0,118	0,599	<,001
13	-	-0,042	-	-0,057	-	-0,015	0,446	<,001
14	-	-	-	-	-	-	0,193	0,424
15	-	0,068	-	0,04	-	0,088	0,94	<,001
16	0,33	0,214	0,269		0,308		<,001	<,001

Model 1: vertrouwen in onderzoek naar gezondheid. Aangepaste R-kwadraat: 0,223. Standaardfout van de schatting: 0,879. Model 2: vertrouwen in onderzoek naar AI. Aangepaste R-kwadraat: 0,140. Standaardfout van de schatting: 1,068.

Tabel 12 Overzicht van de uitkomsten van regressiemodellen 1) vertrouwen in onderzoek naar discriminatie en ongelijkheid en 2) onderzoek naar genetisch gemodificeerde organismen.

Variabele	Gestandaardiseerde regressie-coëfficiënt β		95% betrouwbaarheidsinterval - ondergrens		95% betrouwbaarheidsinterval - bovengrens		Significantie	
	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 1	Mod. 2
Constante			1,885	1,436	2,361	1,922	<,001	<,001
1	0,078	-0,046	0,139	-0,172	0,237	-0,071	<,001	<,001
2	-	-	-	-	-	-	0,259	0,27
3	-	-0,113	-	-0,115	-	-0,079	0,757	<,001
4	0,049	0,067	0,043	0,082	0,117	0,157	<,001	<,001
5	0,037	-	0,006	-	0,027	-	0,002	0,347
6	-0,036	-0,104	-0,026	-0,061	-0,006	-0,04	0,002	<,001
7	-0,248	-0,103	-0,144	-0,072	-0,119	-0,047	<,001	<,001
8	0,175	0,087	0,086	0,04	0,113	0,068	<,001	<,001
9	0,04	0,044	0,024	0,036	0,088	0,1	<,001	<,001
10	0,03	0,056	0,011	0,054	0,073	0,118	0,008	<,001
11	-	-	-	-	-	-	0,618	0,235
12	-	-	-	-	-	-	0,746	0,654
13	-0,037	-	-0,054	-	-0,013	-	0,001	0,414
14	-	0,055	-	0,062	-	0,144	0,589	<,001
15	-	0,056	-	0,038	-	0,085	0,082	<,001
16	0,222	0,381	0,213	0,415	0,26	0,463	<,001	<,001

Model 1: vertrouwen in onderzoek naar discriminatie en ongelijkheid. Aangepaste R-kwadraat: 0,276. Standaardfout van de schatting: 1,027. Model 2: vertrouwen in onderzoek naar genetisch gemodificeerde organismen. Aangepaste R-kwadraat: 0,367. Standaardfout van de schatting: 1,053.

2.5 Samenhang vertrouwen in de wetenschap en aspecten

We hebben gekeken naar de samenhang tussen vertrouwen in de wetenschap en vertrouwen in de verschillende aspecten van de wetenschap. Tabel 13 toont de correlaties.

Tabel 13 Mate van samenhang tussen vertrouwen in de wetenschap en vertrouwen in verschillende aspecten van de wetenschap

Vertrouwen per aspect van de wetenschap	Mate van samenhang* met algemeen vertrouwen in de wetenschap
Wetenschap als instituut waar kennis wordt ontwikkeld	0,630
Wetenschappers	0,587
Conclusies die wetenschappers trekken op basis van wetenschappelijk onderzoek	0,596
Wetenschappelijke methode	0,590
Conclusies die door andere partijen worden getrokken op basis van wetenschappelijk onderzoek	0,342
Hoe politici wetenschappelijke inzichten gebruiken voor beleid	0,310

Notitie: de mate van samenhang is een getal tussen de -1 (perfecte negatieve samenhang) en 1 (perfecte positieve samenhang) die aangeeft in welke mate en in welke richting vertrouwen in de wetenschap gemiddeld verandert wanneer het vertrouwen in een deelaspect van de wetenschap gemiddeld verandert, en vice versa.

* Spearman's rho.

2.6 Samenhang vertrouwen in de wetenschap en maatschappelijke kwesties

Tabel 14 geeft de correlatie weer tussen vertrouwen in de wetenschap en in hoeverre mensen denken dat de wetenschap bijdraagt aan verschillende maatschappelijke kwesties.

Tabel 14 De mate waarin mensen vinden dat de wetenschap bijdraagt aan maatschappelijke kwesties en de correlatie met vertrouwen in de wetenschap

Maatschappelijke kwestie	Waardering * (%)	Correlatie **
Het ontwikkelen van nieuwe kennis	76,7	0,58
De ontwikkeling van nieuwe technologieën die ons leven interessanter of gemakkelijker maken	67,6	0,48
Een langer en gezonder leven	61,3	0,55
De veiligheid van voedsel	57,2	0,52
Het verbeteren van de luchtkwaliteit	52,5	0,52
Goede en betaalbare energie	47,8	0,50
Het bestrijden van de gevolgen van klimaatverandering	46,7	0,54
Veiligheid	46,4	0,43
Verbeteren van het onderwijs	45,8	0,46
Versterken van de economie	44,8	0,41
Openheid en transparantie van de wetenschap	41,7	0,54
Ouderenzorg	34,8	0,40
De vrijheid voor wetenschappers om te kiezen wat zij willen onderzoeken	32,3	0,39
Voldoende werk	32,3	0,30
De bescherming van onze privacy	29,1	0,41
Een gezonde democratie	28,9	0,46
Verbinding en wederzijds begrip tussen mensen	21,0	0,38
Het betrekken van burgers bij de wetenschap	19,5	0,37
Verminderen van inkomensongelijkheid	15,7	0,34

* 'waardering' wil zeggen het percentage mensen dat 4 of 5 antwoorde op een schaal van 1 (helemaal niet) tot 5 (volledig) op de vraag "In hoeverre denkt u dat de wetenschap bijdraagt aan...".

** De correlatie is berekend aan de hand van de Spearman correlatiecoëfficiënt. Ze zijn allemaal statistisch significant.

2.7 Maatschappelijke kwesties per politieke partij

De tabellen 15, 16 en 17 laten het percentage mensen zien dat vertrouwen heeft dat wetenschap bijdraagt aan maatschappelijke kwesties, per politieke partij (Tweede Kamerverkiezingen in november 2023).

Tabel 15 Percentage mensen dat vertrouwen heeft dat wetenschap bijdraagt aan maatschappelijke kwesties, naar politieke partij

	Anders	Blanco & Niet-stemmers	BBB	CDA	CU
Een langer en gezonder leven	69,3%	52,9%	46,2%	76,6%	67,9%
Ouderenzorg	36,2%	31,2%	22,8%	47,7%	37,0%
Verbeteren van het onderwijs	53,1%	38,8%	34,6%	59,0%	53,7%
Versterken van de economie	39,1%	38,2%	35,3%	63,1%	47,8%
Voldoende werk	34,4%	26,0%	32,4%	43,6%	33,6%
Goede en betaalbare energie	48,8%	40,6%	32,8%	64,0%	60,9%
Het verbeteren van de luchtkwaliteit	60,9%	43,1%	41,5%	66,7%	66,9%
Het bestrijden van de gevolgen van klimaatverandering	54,0%	41,9%	26,5%	64,3%	69,1%
Verminderen van inkomensongelijkheid	22,7%	10,4%	8,5%	23,3%	19,7%
Het betrekken van burgers bij de wetenschap	18,1%	16,8%	13,0%	25,1%	14,6%
Veiligheid	43,0%	42,9%	36,7%	59,9%	53,7%
De ontwikkeling van nieuwe technologieën die ons leven interessanter of gemakkelijker maken	64,1%	59,9%	54,8%	75,9%	70,1%
Het ontwikkelen van nieuwe kennis	84,4%	72,9%	64,1%	88,7%	83,9%
De bescherming van onze privacy	37,5%	24,3%	23,3%	40,3%	37,2%
De veiligheid van voedsel	64,1%	48,2%	42,9%	73,3%	70,8%
Openheid en transparantie van de wetenschap	44,4%	36,0%	30,4%	53,8%	48,9%
De vrijheid voor wetenschappers om te kiezen wat zij willen onderzoeken	25,0%	28,9%	24,8%	42,0%	30,9%
Verbinding en wederzijds begrip tussen mensen	24,2%	17,3%	11,7%	26,7%	20,0%

Tabel 16 Percentage mensen dat vertrouwen heeft dat wetenschap bijdraagt aan maatschappelijke kwesties, naar politieke partij

	DENK	FvD	GL-PvdA	JA21	NSC
Een langer en gezonder leven	65,5%	19,6%	83,7%	64,4%	64,3%
Ouderenzorg	30,2%	12,8%	49,4%	39,1%	33,5%
Verbeteren van het onderwijs	43,2%	9,4%	66,5%	46,7%	46,5%
Versterken van de economie	55,2%	15,4%	56,7%	47,8%	44,7%
Voldoende werk	33,3%	12,8%	38,8%	29,8%	33,5%
Goede en betaalbare energie	44,0%	9,4%	73,7%	48,9%	46,5%
Het verbeteren van de luchtkwaliteit	60,7%	16,0%	76,9%	59,6%	53,4%
Het bestrijden van de gevolgen van klimaatverandering	40,2%	8,1%	76,7%	26,1%	46,9%
Verminderen van inkomensongelijkheid	15,5%	4,1%	29,4%	15,2%	14,7%
Het betrekken van burgers bij de wetenschap	14,5%	5,4%	29,0%	22,2%	19,6%
Veiligheid	41,9%	16,8%	59,5%	57,4%	48,0%
De ontwikkeling van nieuwe technologieën die ons leven interessanter of gemakkelijker maken	73,5%	33,8%	80,3%	67,4%	71,8%
Het ontwikkelen van nieuwe kennis	87,9%	29,7%	92,6%	80,4%	79,7%
De bescherming van onze privacy	37,4%	6,8%	42,3%	26,7%	25,1%
De veiligheid van voedsel	58,6%	13,4%	80,4%	52,2%	58,5%
Openheid en transparantie van de wetenschap	54,3%	8,1%	63,8%	43,5%	39,1%
De vrijheid voor wetenschappers om te kiezen wat zij willen onderzoeken	41,4%	6,7%	44,0%	29,8%	32,2%
Verbinding en wederzijds begrip tussen mensen	17,2%	4,0%	34,9%	13,3%	20,0%

Tabel 17 Percentage mensen dat vertrouwen heeft dat wetenschap bijdraagt aan maatschappelijke kwesties, naar politieke partij

	PvdD	PVV	SGP	SP	Volt	VVD
Een langer en gezonder leven	74,0%	41,7%	55,5%	60,2%	84,7%	72,9%
Ouderenzorg	47,1%	20,0%	37,9%	29,6%	41,5%	43,5%
Verbeteren van het onderwijs	61,7%	28,1%	44,3%	41,8%	63,2%	54,8%
Versterken van de economie	51,3%	31,0%	51,8%	33,5%	61,5%	58,3%
Voldoende werk	40,6%	24,9%	32,1%	22,6%	42,2%	42,5%
Goede en betaalbare energie	66,9%	26,4%	45,7%	43,7%	70,9%	56,4%
Het verbeteren van de luchtkwaliteit	72,9%	32,1%	37,4%	51,9%	75,9%	60,8%
Het bestrijden van de gevolgen van klimaatverandering	75,5%	19,3%	26,4%	45,1%	77,2%	54,0%
Verminderen van inkomensongelijkheid	31,4%	8,8%	11,3%	12,3%	25,6%	17,3%
Het betrekken van burgers bij de wetenschap	27,1%	11,9%	22,9%	19,7%	24,6%	24,0%
Veiligheid	52,9%	31,4%	47,2%	37,0%	59,5%	56,8%
De ontwikkeling van nieuwe technologieën die ons leven interessanter of gemakkelijker maken	76,8%	53,8%	59,6%	63,7%	91,4%	81,8%
Het ontwikkelen van nieuwe kennis	91,6%	58,3%	74,5%	78,9%	94,0%	86,5%
De bescherming van onze privacy	42,9%	19,7%	20,7%	24,4%	40,7%	34,3%
De veiligheid van voedsel	73,1%	38,1%	52,9%	54,7%	83,8%	67,0%
Openheid en transparantie van de wetenschap	58,1%	22,5%	30,2%	39,3%	62,1%	51,4%
De vrijheid voor wetenschappers om te kiezen wat zij willen onderzoeken	36,1%	21,6%	26,6%	27,7%	40,2%	40,2%
Verbinding en wederzijds begrip tussen mensen	29,5%	11,5%	15,8%	22,5%	35,3%	25,0%

3 Vragenlijst

1. In welk jaar bent u geboren?

<<Opties: 1923 of eerder, lijst met jaren van 1924 – 2008, 2009 of later>>

2. In welke provincie woont u?

<<Opties voor elk van de provincies in Nederland, optie Saba, Sint-Eustatius, Bonaire, en optie Ik woon niet in Nederland>>

3. Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw
- Anders

4. Wat is de hoogste opleiding die u heeft gevolgd?

- Geen onderwijs
- Basisonderwijs
- Praktijkonderwijs / voortgezet speciaal onderwijs
- MBO 1 / LBO / VBO / VMBO (tabel- en beroepsgerichte leerweg)
- MAVO / VMBO (theoretisch en gemengde leerweg) / (M)ULO / eerste drie jaar HAVO/VWO
- MBO 2, 3, 4 / MBO vóór 1998
- HAVO / VWO / HBS / MMS
- HBO of universitair propedeuse
- HBO of universitair bachelor / kandidaats
- HBO of universitair master / doctoraal / postdoctoraal
- Weet ik niet / geen opgave

5. Ben je dit jaar al 16 geworden?

- Ja
- Nee

Indien antwoord ja, toon bericht: “Je gaf aan jonger dan 16 jaar te zijn. Vanwege de wet (de Algemene Verordening Gegevensbescherming, ook wel de GDPR genoemd) mogen we jouw gegevens niet verzamelen zonder toestemming van je ouders. Helaas moeten we daarom nu alweer afscheid van elkaar nemen!”. Sluit enquête af.

6. In welke gemeente woont u?

<<Opties met gemeentes afhankelijk van gekozen provincie bij 2>>

7. Waar bent u zelf geboren?

- Nederland
- Duitsland
- Polen
- Oekraïne

- Ander Europees land
- Suriname
- Nederlandse Cariben (Aruba, Curaçao, Sint-Maarten, Bonaire, Sint Eustatius, Saba)
- Noord-Amerika (VS, Canada)
- Ander Zuid / Midden-Amerikaans land
- Turkije
- Indonesië
- Syrië
- Japan
- Ander Aziatisch land (inclusief, Armenië en Georgië)
- Marokko
- Ander Afrikaans land
- Oceanië
- Zeg ik liever niet / weet ik niet

8. Waar is uw moeder geboren?

<<Zelfde opties als vraag 7>>

9. Waar is uw vader geboren?

<<Zelfde opties als vraag 7>>

10. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden, u zelf meegerekend?

- 1 persoon
- 2 personen
- 3 personen
- 4 personen
- 5 personen
- 6 of meer personen

11. Wie is de hoofdkostwinner?

Dit is de persoon in het huishouden met het hoogste inkomen. Per huishouden kan maar één persoon de hoofdkostwinner zijn. Als er twee personen zijn met hetzelfde inkomen, is degene die het meeste uren werkt de hoofdkostwinner.

- Ikzelf
- Een ander persoon uit mijn huishouden

12. Wat is het geslacht van de hoofdkostwinner?

- Man
- Vrouw
- Anders

13. Wat is de leeftijd van de hoofdkostwinner? De hoofdkostwinner is ... jaar

14. Wat is de relatie van u ten opzichte van de hoofdkostwinner?

- Partner
- Kind
- Andere relatie, namelijk:

15. Wat is de hoogst gevolgde opleiding van de hoofdkostwinner? Deze opleiding hoeft niet te zijn afgemaakt.

<<Zelfde opties als vraag 4>>

16. Welke situatie past het best bij de hoofdkostwinner. Dit is de persoon in het huishouden met het hoogste inkomen. Per huishouden kan maar één persoon de hoofdkostwinner zijn. Als er twee personen zijn met hetzelfde inkomen, is degene die het meeste uren werkt de hoofdkostwinner.?

- Zelfstandig ondernemer / ZZP'er
- Werkzaam in loondienst
- Werkzaam bij de overheid
- Arbeidsongeschikt
- Werkloos / werkzoekend / bijstand
- Gepensioneerd of VUT
- Studerend / schoolgaand
- Huisvrouw / huisman / anders

17. Wat voor soort beroep heeft de hoofdkostwinner?

- Agrariër, bosbouwer of visser (incl. hovenier)
- Militair beroep
- Hogere manager (incl. beleidsvoerende functie)
- Docent, onderzoeker, ingenieur
- Hoger opgeleide specialist (incl. accountant, advocaat, notaris, medicus, adviseur, informaticus, journalist, kunstenaar)
- Gespecialiseerd beroep (incl. verpleegkundige, sociaal werker, boekhouder, commercieel medewerker, makelaar, technicus)
- Administratief beroep (incl. postbode, magazijnbeheerder, telefonist)
- Ambachtswerker (incl. medewerker bouw- en installatie, (auto)monteur, slager, bakker, meubelmaker)
- Dienstverlenend beroep of verkoper (incl. winkelpersoneel, horecapersoneel, verzorgend beroep, kapper, conciërge, politie, rij-instructeur)
- Chauffeur, machinebediener of assemblagemedewerker (incl. heftruckchauffeur, treinmachinist)
- Ander beroep (zoals schoonmaker, keukenhulp, vakkenvuller, inpakker, lader, lossen, koerier, vuilnisophaler)

18. Aan hoeveel werknemers geeft de hoofdkostwinner direct of indirect leiding?

- Geeft geen leiding
- 1 t/m 4 personen

- 5 t/m 9 personen
- 10 t/m 19 personen
- 20 t/m 49 personen
- 50 t/m 99 personen
- 100 personen of meer

19. Heeft u gestemd bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen op 22 november 2023?

- Ja, ik heb gestemd
- Nee, ik heb niet gestemd
- Nee, ik mocht niet stemmen
- Dat weet ik niet meer

20. Op welke politieke partij heeft u gestemd bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen op 22 november 2023?

- PVV
- GroenLinks-PvdA
- VVD
- NSC
- D66
- BB
- CDA
- SP
- Forum voor Democratie
- Partij voor de Dieren
- SGP
- DENK
- ChristenUnie
- Volt
- JA21
- Blanco
- Dat weet ik niet meer
- Een andere partij, namelijk :

21. Waar zou u zichzelf plaatsen op een schaal van links (1) naar rechts (10)?

<<Schaal van 1 tot 10>>

22. Waar zou u zichzelf plaatsen op een schaal van conservatief (1) naar progressief (10)?

<<Schaal van 1 tot 10>>

23. Hoe religieus bent u?

<<Schaal van 1 tot 10>>

24. In welke mate beschouwt u zichzelf als een spiritueel persoon?

<<Schaal van 1 tot 10>>

25. Kunt u aangeven in hoeverre u vertrouwen heeft in onderstaande instituties?

- a. De televisie
- b. De kranten
- c. De vakbonden
- d. De rechtspraak
- e. De grote ondernemingen
- f. De Tweede Kamer
- g. De regering
- h. De wetenschap

<<Schaal van 1 tot 10>>

26. Als u denkt aan (de) wetenschap, wat komt er dan in u op? Kunt u dit met maximaal vijf trefwoorden aangeven.

27. Hoeveel vertrouwen zou u zeggen dat u in de wetenschap heeft?

- Veel
- Enig
- Weinig
- Helemaal geen
- Weet ik niet/geen mening

28. De volgende vragen gaan over de wereld van wetenschap en wetenschappelijke kennis. Daaronder verstaan we universiteiten, hogescholen, onderzoeksinstituten en de resultaten van het wetenschappelijke onderzoek dat binnen deze instellingen wordt uitgevoerd.

In hoeverre heeft u vertrouwen in de volgende aspecten van wetenschap?

- a. De wetenschap als instituut waar kennis wordt ontwikkeld (kennisinstituut)
- b. De wetenschappelijke methode, dat wil zeggen de manier waarop wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd
- c. De conclusies die wetenschappers trekken op basis van wetenschappelijk onderzoek
- d. De conclusies die door andere partijen (zoals journalisten, politici) getrokken worden op basis van wetenschappelijk onderzoek
- e. Hoe politici wetenschappelijke inzichten gebruiken voor beleid
- f. Wetenschappers in het algemeen

<<Schaal van 1 (geen enkel vertrouwen) tot 5 (alle vertrouwen) + optie weet ik niet/geen mening>>

29. In hoeverre heeft u vertrouwen in wetenschap die zich bezighoudt met de volgende thema's...

- a. Klimaatverandering
- b. Vaccinaties

- c. Gezondheid
- d. Artificiële intelligentie
- e. Discriminatie en ongelijkheid
- f. Genetisch gemodificeerde organismen (zoals kweekvlees)

<<Schaal van 1 (geen enkel vertrouwen) tot 5 (alle vertrouwen) + optie weet ik niet/geen mening>>

30. Mensen hebben allerlei verwachtingen van de wetenschap. In hoeverre denkt u dat de wetenschap bijdraagt aan...

- a. Een langer en gezonder leven
- b. Ouderenzorg
- c. Verbeteren van het onderwijs
- d. Versterken van de economie
- e. Voldoende werk
- f. Goede en betaalbare energie
- g. Het verbeteren van de luchtkwaliteit
- h. Het bestrijden van de gevolgen van klimaatverandering
- i. Verminderen van inkomensongelijkheid
- j. Het betrekken van burgers bij de wetenschap
- k. Veiligheid
- l. De ontwikkeling van nieuwe technologieën die ons leven interessanter of gemakkelijker maken
- m. Het ontwikkelen van nieuwe kennis
- n. De bescherming van onze privacy
- o. De veiligheid van voedsel
- p. Openheid en transparantie van de wetenschap
- q. De vrijheid voor wetenschappers om te kiezen wat zij willen onderzoeken
- r. Verbinding en wederzijds begrip tussen mensen
- s. Een gezonde democratie

<<Schaal van 1 (helemaal niet) tot 5 (volledig) + optie weet ik niet/geen mening>>

31. De volgende vragen gaan over de manieren waarop u in aanraking komt met wetenschap of resultaten uit wetenschappelijk onderzoek.

Hoe vaak leest u in de krant berichten over wetenschap?

- Zeer vaak
- Geregeld
- Zelden
- Nooit

32. Hoe vaak luistert of kijkt u naar programma's over wetenschap? (Bijvoorbeeld "universiteit van Nederland", "Focus", en/of internationale programma's zoals

discovery science, en podcasts zoals "wetenschap vandaag" en "onbehaarde apen".)

- Zeer vaak
- Geregeld
- Zelden
- Nooit

33. Hoe vaak leest u populair wetenschappelijke tijdschriften (zoals Kijk, Quest, National Geographic of Geschiedenis Magazine)?

- Zeer vaak
- Geregeld
- Zelden
- Nooit

34. Hoe vaak leest u op sociale media (zoals Facebook, Whatsapp, X [voorheen Twitter], YouTube, Instagram, LinkedIn, Tiktok) berichten over wetenschap?

- Zeer vaak
- Geregeld
- Zelden
- Nooit

35. Hoeveel tijd besteedt u ongeveer per dag op sociale media (bijv. Facebook, Whatsapp, X (voorheen Twitter), YouTube, Instagram, LinkedIn, TikTok)?

- Minder dan 30 minuten per dag
- 30-60 minuten per dag
- 1-2 uur per dag
- 2-3 uur per dag
- 3-5 uur per dag
- Meer dan 5 uur per dag
- Weet ik niet

36. Welke sociale media platform gebruikt u het meest?

- Facebook
- Whatsapp
- X (voorheen Twitter)
- YouTube
- Instagram
- LinkedIn
- TikTok
- Anders, namelijk :

37. Hoe vaak spreekt u met familie of vrienden over wetenschap?

- Zeer vaak
- Geregeld

- Zelden
- Nooit

38. Hoeveel mensen in uw naaste familie en vriendenkring hebben aan een universiteit of hogeschool gestudeerd?

- (Bijna) Niemand
- De minderheid
- Ongeveer de helft
- De meerderheid
- (Bijna) Iedereen
- Weet ik niet

39. De volgende vraag gaat over wetenschappelijke informatie die u online tegenkomt. Welke uitspraak is het meest op u van toepassing?

- Ik vertrouw wetenschappelijke informatie online meestal. Natuurlijk wordt er wel eens een fout gemaakt.
- Ik vertrouw wetenschappelijke informatie meestal, behalve bij onderwerpen waar ik zelf veel kennis van heb. Dan gebruik ik eigen bronnen.
- Ik neem wetenschappelijke informatie nooit zomaar voor waarheid aan en controleer belangrijke informatie vaak met een andere bron.
- Ik vertrouw wetenschappelijke informatie niet en ga vaak op zoek naar alternatieve informatie.
- Ik vermijd wetenschappelijke informatie en kijk er eigenlijk niet naar.
- Weet ik niet.

40. Welke van de volgende uitspraken is het meest op u van toepassing?

- In mijn werk heb ik niets te maken met wetenschappelijke kennis
- In mijn werk maak ik gebruik van wetenschappelijke kennis
- In mijn werk produceer ik zelf wetenschappelijke kennis
- Geen van deze uitspraken
- Ik werk niet

41. Bent u in het afgelopen jaar op een andere manier, anders dan uw werk, met wetenschappelijke kennis in aanraking gekomen? Bijvoorbeeld vanwege het gebruik van een nieuwe technologie, of om medische redenen zoals een experimentele behandelmethode?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

Indien ja:

41a. Kunt u kort beschrijven op welke manier u zelf, anders dan uw werk, het afgelopen jaar met wetenschappelijke kennis in aanraking bent gekomen?

41b. Hoe heeft dit uw vertrouwen in de wetenschap beïnvloed? Mijn vertrouwen is hierdoor

- Sterk toegenomen
- Een beetje toegenomen
- Niet veranderd
- Een beetje afgenomen
- Sterk afgenomen
- Anders, namelijk :

42. Is er het afgelopen jaar iets in uw persoonlijke omgeving gebeurd wat uw vertrouwen in de wetenschap heeft beïnvloed?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

Indien ja:

42a. Kunt u kort beschrijven wat dat was?

42b. Hoe heeft dit uw vertrouwen in de wetenschap beïnvloed? Mijn vertrouwen is hierdoor

- Sterk toegenomen
- Een beetje toegenomen
- Niet veranderd
- Een beetje afgenomen
- Sterk afgenomen
- Anders, namelijk :

43. Is er het afgelopen jaar iets in de politiek gebeurd wat uw vertrouwen in de wetenschap heeft beïnvloed?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

Indien ja:

43a. Kunt u kort beschrijven wat dat was?

43b. Hoe heeft dit uw vertrouwen in de wetenschap beïnvloed? Mijn vertrouwen is hierdoor

- Sterk toegenomen
- Een beetje toegenomen
- Niet veranderd
- Een beetje afgenomen
- Sterk afgenomen
- Anders, namelijk :

44. De volgende vraag gaat over specifieke wetenschappelijke onderwerpen en bevindingen. Zijn de volgende stellingen waar of niet waar?
- a. Het binnenste van de aarde is erg warm
 - b. Klimaatverandering is van alle tijden en de mens speelt hierin geen rol
 - c. Kweekvlees is ongezond en verhoogt de kans op kanker
 - d. Mensen zoals wij die nu kennen zijn ontstaan uit vroeger levende diersoorten
 - e. De zuurstof die wij inademen komt van planten
 - f. Vaccinaties bij jonge kinderen verhogen de kans op autisme
 - g. Het zijn de genen van de vader die bepalen of het kind een meisje of een jongen wordt
 - h. Het meten van je temperatuur is een veilig alternatief voor de pil
- <<Opties Waar, Niet waar, Weet ik niet>>